

คอร์รัปชันและความไว้วางใจ: ข้อยกเว้นในระบอบประชาธิปไตยของเอเชีย¹

Eric C. C. Chang และ Yun-han Chu

บทนำ

คอร์รัปชันทางการเมืองเป็นหนึ่งในปัญหาที่ไม่สามารถแก้ไขได้ในสังคมของหลายๆ ประเทศ และถูกมองว่าเป็นการทรยศต่อความไว้วางใจของประชาชนที่มีต่อสถาบันการเมือง เนื่องจากคอร์รัปชันทางการเมืองเกี่ยวข้องกับสถานการณ์ซึ่งเจ้าหน้าที่ของรัฐที่ได้รับความไว้วางใจจากประชาชนมีส่วนร่วมในการทุจริตเพื่อประโยชน์ส่วนบุคคลหรือกลุ่มบุคคล ซึ่งถือได้ว่าเป็นการละเมิดหลักการพื้นฐานของระบอบประชาธิปไตย อันได้แก่ ความรับผิดชอบ ความเสมอภาค และความโปร่งใส ดังนั้นคอร์รัปชันจึงสร้างความไม่ไว้วางใจต่อประชาชนและนำไปสู่วิกฤตความชอบธรรมในระบอบการเมือง

อย่างไรก็ตาม การศึกษาในประเด็นการเติบโตทางเศรษฐกิจ วัฒนธรรมการเมือง และระบบการเลือกตั้งในเอเชีย นำไปสู่สมมติฐานซึ่งท้าทายความสัมพันธ์ระหว่างคอร์รัปชันและความไว้วางใจข้างต้น ดังนั้นการวิเคราะห์ถึงผลกระทบของคอร์รัปชันที่มีต่อความไว้วางใจในสถาบันการเมืองในระบอบประชาธิปไตยของเอเชียจึงได้รับความสนใจ และกลายเป็นกรณีตัวอย่างที่ทำนาย (Hard case) สำหรับการศึกษาในเรื่องคอร์รัปชัน โดยบทความนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อวิเคราะห์ผลกระทบของคอร์รัปชันที่มีต่อความไว้วางใจในสถาบันการเมืองในระบอบประชาธิปไตยของเอเชีย เพื่อพิสูจน์ว่าความสัมพันธ์ระหว่างคอร์รัปชันและความไว้วางใจในเอเชียนั้นแตกต่างจากประเทศอื่นๆ ในโลกหรือไม่

การทบทวนทฤษฎีและงานวิจัย

คำว่า “คอร์รัปชัน” เริ่มมีการพูดถึงใน Modernization Theory ซึ่งคอร์รัปชันถือเป็นพฤติกรรมที่ชั่วร้ายสำหรับสังคมที่กำลังพัฒนาและในที่สุดจะถูกขจัดไปภายในกระบวนการสร้างความเจริญให้กับประเทศ ต่อมาทฤษฎีดังกล่าวถูกท้าทายโดย Revisionist Theory ในทศวรรษ 1960 ซึ่งมองว่าคอร์รัปชันส่งผลดีต่อการพัฒนาทางการเมืองและพรรคการเมือง การมีส่วนร่วมทางการเมือง ความมั่นคงทางการเมือง และความต่อเนื่องของนโยบาย นอกจากนี้การจัดสรรทรัพยากรจากการคอร์รัปชันและการติดสินบนสามารถส่งเสริมความมีประสิทธิภาพ เพราะเป็นการให้สิ่งจูงใจในการลงทุนต่อผู้ประกอบการ และเฉพาะบริษัทที่มีต้นทุนต่ำที่สุดจะสามารถจ่ายสินบนมากที่สุดในการประมูลได้ ดังนั้น Revisionist Theory จึงมองว่าคอร์รัปชันจะเพิ่มความจงรักภักดีและความไว้วางใจเชื่อใจทางการเมืองของประชาชน

อย่างไรก็ตาม ผลดีของคอร์รัปชันต่อการพัฒนาทางการเมืองและเศรษฐกิจถูกท้าทายอย่างมากจากงานวิจัยเชิงประจักษ์ซึ่งพบความเชื่อมโยงในทางลบระหว่างคอร์รัปชันและตัวชี้วัดทางเศรษฐกิจมหภาค ขณะเดียวกันนักวิทยาศาสตร์การเมืองโต้แย้งว่าคอร์รัปชันเป็นการใช้อำนาจที่ได้รับความไว้วางใจในทางที่มีขอบของนักการเมืองเพื่อประโยชน์และความมั่งคั่งของตัวเอง ซึ่งเป็นการละเมิดหลักการประชาธิปไตย เพราะความต้องการของประชาชน ความเสมอภาค และความเท่าเทียมถูกบั่นทอนโดยคอร์รัปชัน ซึ่งสะท้อนให้เห็นจากการได้รับสิทธิพิเศษของคนที่ย่ำสินบน และนโยบายรัฐถูกสร้างขึ้นจาก

¹ สรุปจากบทความเรื่อง “Corruption and Trust: Exceptionalism in Asian Democracies?” (Eric C. C. Chang and Yun-han Chu, 2006) โดยสำนักพัฒนาขีดความสามารถในการแข่งขันทางเศรษฐกิจ สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ

ผลประโยชน์ และเพื่อผลประโยชน์ของกลุ่มชนชั้นนำทางการเมืองและพวกพ้อง อันเป็นการแบ่งแยกประชาชนคนธรรมดาจากกระบวนการร่างนโยบาย ดังนั้นคอร์ปชั่นจึงทำลายการมีส่วนร่วมทางเมือง และทำให้สถาบันการเมืองสูญเสียบทบาท อำนาจ ความน่าเชื่อถือ และกลายเป็นเครื่องมือส่วนตัวของนักการเมืองในการคอร์ปชั่น ขณะเดียวกันคอร์ปชั่นเป็นอุปสรรคต่อการพัฒนาพรรคการเมือง เนื่องจากการรวมกลุ่มทางการเมืองเกิดขึ้นจากการแสวงหาค่าเช่าทางเศรษฐกิจมากกว่าการมีแนวคิดทางการเมืองในทิศทางเดียวกันและความไว้วางใจกัน นอกจากนี้คอร์ปชั่นยังเป็นอุปสรรคต่อการดำเนินงานของภาครัฐและลดความไว้วางใจของประชาชนที่มีต่อความสามารถของภาครัฐในการตอบสนองความต้องการของประชาชน โดยคอร์ปชั่นไม่เพียงบิดเบือนสาธารณประโยชน์และสวัสดิการประชาชน แต่ยังเบี่ยงเบนทรัพยากรและกิจกรรมการดำเนินการไปสู่กิจกรรมที่ผลได้ส่วนเพิ่มจากคอร์ปชั่นสูงสุด ซึ่งมีผลให้ประชาชนได้รับผลกระทบจากการเบี่ยงเบนดังกล่าว เช่น ค่าบริการสาธารณสุขเพิ่มสูงขึ้นขณะที่คุณภาพลดลง

กล่าวโดยสรุป คอร์ปชั่นสร้างความไม่ไว้วางใจของประชาชนต่อสถาบันการเมืองและทำลายความชอบธรรมของระบอบการเมือง นอกจากนี้การขาดความเชื่อใจในความสามารถของระบบการเมืองในการตอบสนองความต้องการของประชาชนยังเป็นการหล่อเลี้ยงให้คอร์ปชั่นเติบโตมากขึ้น เนื่องจากไปกระตุ้นให้ประชาชนติดสินบนเพื่อจะได้เข้าถึงผู้มีอำนาจตัดสินใจทางนโยบาย งานวิจัยเชิงประจักษ์ที่สำรวจประเทศในแถบยุโรปและละตินอเมริกาสะท้อนให้เห็นว่า คอร์ปชั่นมีผลให้ระดับความไว้วางใจของประชาชนที่มีต่อระบอบการเมืองลดลง และพบความเชื่อมโยงระหว่างระดับการคอร์ปชั่นกับเวลาที่ผู้บริหารบริษัทสูญเสียไปกับการเข้าหาข้าราชการและนักการเมือง

การคอร์ปชั่นทางการเมืองในระบอบประชาธิปไตยของเอเชีย

การคอร์ปชั่นทางการเมืองในเอเชียเป็นปัญหาเชิงโครงสร้าง ซึ่งแตกต่างและตรงกันข้ามกับปรัชญาทางเศรษฐกิจดั้งเดิมที่ว่าคอร์ปชั่นเป็นอุปสรรคต่อการพัฒนาทางเศรษฐกิจ เพราะระดับการคอร์ปชั่นที่สูงกลับมีความเชื่อมโยงกับระดับการเติบโตทางเศรษฐกิจที่สูง ซึ่งนักวิชาการเรียกสถานการณ์ซึ่งขัดแย้งกับแนวคิดดั้งเดิมนี้ว่าเป็น “East Asia Paradox” ซึ่งการศึกษาเพื่อหาคำอธิบายเหตุการณ์นี้ส่วนใหญ่มองว่าความเชื่อมโยงระหว่างคอร์ปชั่นและการเติบโตในเอเชียตะวันออกเป็นเพราะนโยบายทางเศรษฐกิจและความสัมพันธ์ระหว่างรัฐกับธุรกิจที่แตกต่างจากประเทศอื่น โดยในประเทศเอเชียตะวันออก ค่าเช่าทางเศรษฐกิจถูกสร้างโดยมีการวางแผนอย่างรอบคอบ และนโยบายอุตสาหกรรมมีการจัดสรรระหว่างผู้ประกอบการตามความสามารถในการแข่งขันเป็นหลัก นอกจากนี้การพึ่งพาซึ่งกันและกันระหว่างชนชั้นปกครองและผู้ประกอบการยังส่งผลดีทางเศรษฐกิจ โดยชนชั้นปกครองช่วยเพิ่มผลประโยชน์ทางเศรษฐกิจให้กับนักธุรกิจด้วยการสร้างสภาพแวดล้อมทางการลงทุนที่ส่งเสริมการเติบโตและการจัดหาวัตถุดิบสาธารณะราคาถูก ขณะเดียวกันนักธุรกิจช่วยสนับสนุนชนชั้นปกครองด้วยทรัพยากรทางการเงินที่จำเป็นในการคงอำนาจของชนชั้นปกครอง ภายใต้สถานการณ์ดังกล่าว ชนชั้นปกครองจะมีแรงจูงใจในการส่งเสริมการเติบโตทางเศรษฐกิจเพื่อคงไว้ซึ่งอำนาจและรับเงินสินบนมากขึ้น ดังนั้น ขณะที่คอร์ปชั่นในภูมิภาคอื่นส่งผลเสียต่อประเทศ คอร์ปชั่นในเอเชีย

ตะวันออกนั้นแตกต่างด้วยลักษณะที่เป็นเชิงการพัฒนา โดยคอร์ปชั่นและการเติบโตสามารถเกิดขึ้นพร้อมกัน

คอร์ปชั่นที่แตกต่างในเอเชียตะวันออกอาจอธิบายได้ด้วยวัฒนธรรมทางการเมืองที่แตกต่าง ซึ่งลดผลกระทบของคอร์ปชั่นต่อความไว้วางใจในวัฒนธรรมเอเชียตะวันออกคือ โครงสร้างที่เป็นลำดับขั้น และการให้ความสำคัญต่อ คำสั่งและความกลมเกลียว ซึ่งวัฒนธรรมของเอเชียนี้นำไปสู่คอร์ปชั่น เนื่องจากประชาชนจะอ่อนน้อมต่อนักการเมือง ทำให้ความไว้วางใจต่อสถาบันไม่ลดลงจากผลกระทบของคอร์ปชั่น นอกจากนี้การพึ่งพาอาศัยกัน และการให้ของขวัญเพื่อตอบแทนบุญคุณ เป็นค่านิยมในการรักษาความสัมพันธ์ระหว่างเจ้าหน้าที่ทางการเมืองกับประชาชน ดังนั้นวัฒนธรรมทางการเมืองที่ฝังรากลึกในประเทศแถบเอเชียทำให้ประชาชนมองว่าคอร์ปชั่นเป็นวิธีปฏิบัติที่ยอมรับได้

นอกเหนือจากวัฒนธรรมการเมือง สถานการณ์ที่โดดเด่นในระบบประชาธิปไตยของเอเชียคือ ความถี่ซึ่งนักการเมืองที่คอร์ปชั่นได้รับการเลือกตั้งใหม่สูง โดยความสำเร็จของนักการเมืองที่ได้รับการเลือกตั้งขึ้นกับทรัพยากรทางการเงินจำนวนมากเพื่อดึงดูดผู้ออกเสียงและความสัมพันธ์ส่วนตัวระหว่างผู้สมัครรับเลือกตั้งและผู้ออกเสียง

โดยสรุป แม้ว่าทฤษฎีและงานวิจัยเชิงประจักษ์จะแสดงอย่างชัดเจนถึงผลกระทบของคอร์ปชั่นที่มีต่อความไว้วางใจของประชาชน แต่ปัจจัยแวดล้อมในเอเชียตะวันออก เช่น วัฒนธรรมการเมือง กลับแสดงผลตรงข้าม และชี้ให้เห็นถึงความแตกต่างของการคอร์ปชั่นในเอเชีย อย่างไรก็ตามงานวิจัยที่ผ่านมาส่วนใหญ่วิเคราะห์เพียงประเทศเดียว ซึ่งไม่เพียงพอ งานวิจัยนี้จึงศึกษาเปรียบเทียบประเทศในเอเชียที่มีรากฐานประชาธิปไตยที่แข็งแกร่งทั้งหมด 5 ประเทศ ได้แก่ ญี่ปุ่น ฟิลิปปินส์ เกาหลีใต้ ไต้หวัน และไทย เพื่อวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างคอร์ปชั่นและความไว้วางใจของประชาชน

การวัดความไว้วางใจต่อสถาบัน

งานวิจัยนี้ใช้ข้อมูลจากการสำรวจของ EAB (East Asia Barometer) และ World Value Survey² ที่สำรวจทัศนคติของประชาชนต่อการเมืองและระบอบประชาธิปไตย ในประเทศแถบเอเชียและประเทศสมาชิก OECD ซึ่งในแบบสำรวจให้ผู้ตอบคำถามตอบว่ามีความไว้วางใจต่อสถาบันต่างๆ (ศาล รัฐบาล พรรคการเมือง รัฐสภา ทหาร ตำรวจ รัฐบาลท้องถิ่น) มากน้อยอย่างไร โดยให้เลือกคะแนน 1-4 ซึ่ง 4 แสดงถึงระดับความไว้วางใจที่สูงที่สุด ผลจากการสำรวจ (Appendix 1.A และ 1.B³) พบว่าคนส่วนใหญ่ไม่ค่อยไว้วางใจในสถาบัน โดยรัฐบาล พรรคการเมือง และรัฐสภา มีความน่าไว้วางใจน้อยกว่าเมื่อเปรียบเทียบกับสถาบันอื่นๆ และเมื่อเปรียบเทียบกับประเทศอื่นทั่วโลกที่มีระบอบประชาธิปไตยที่พัฒนาแล้วพบว่า ระดับความไว้วางใจที่ค่อนข้างสูงหรือต่ำ ในประเทศแถบเอเชียใกล้เคียงกับประเทศแถบตะวันตก (ออสเตรเลีย แคนาดา นอร์เวย์ สวีเดน และสหรัฐฯ) แต่สูงกว่าประเทศที่เคยเป็น

² <http://eacsurvey.law.ntu.edu.tw> และ World Value Survey (<http://www.worldvaluessurvey.org>)

³ The Journal of Politics

คอมมิวนิสต์ (เอสโทเนีย แลตเวีย ลิทัวเนีย ยูเครน และรัสเซีย) ซึ่งมีระดับความไม่ไว้วางใจสูงสุด โดยสรุปประเทศในเอเชีย 5 ประเทศจะมีรูปแบบคล้ายคลึงกันของความไม่ไว้วางใจ โดยประชาชนส่วนใหญ่มีความไม่ไว้วางใจระดับกลางต่อสถาบันทางการเมืองใน 4 จาก 5 ประเทศคือ ญี่ปุ่น ฟิลิปปินส์ เกาหลีใต้ และไต้หวัน ยกเว้นประเทศไทยที่มีระดับความไว้วางใจที่สูงที่สุด

Appendix 1.A Citizen's Trust in Institutions in East Asian and Other Democracies

	None At All (%)	Not Very Much Trust (%)	Quite a Lot of Trust (%)	A Great Deal of Trust (%)
Courts	5.76	35.88	46.45	11.91
National Government				
East Asian Democracies	11.84	45.14	35.44	7.59
Western Democracies	12.00	46.3	35.3	6.1
Post-Communist Democracies	27.18	38.68	29.05	5.08
Political Parties				
East Asian Democracies	20.91	53.14	21.96	3.99
Western Democracies	14.2	62.7	21.6	1.5
Post-Communist Democracies	33.73	48.15	16.99	1.11
Parliament				
East Asian Democracies	20.93	48.22	25.64	5.21
Western Democracies	9.4	42.8	39.6	8.0
Post-Communist Democracies	18.70	38.71	34.93	7.64
Military	6.01	30.38	48.72	14.89
Police	9.94	38.86	41.87	9.33
Local Government	7.6	38.25	44.49	9.66

Appendix 1.B Country Means for Citizens' Institutional Trust

	South Korea	Japan	Taiwan	Philippines	Thailand
The Courts	2.47	2.80	2.48	2.53	2.95
The National Government	2.05	2.14	2.4	2.48	2.84
Political Parties	1.84	1.83	2.01	2.18	2.56
Parliament	1.82	1.90	1.95	2.39	2.69
The Military	2.61	2.56	2.75	2.58	3.06
The Police	2.45	2.50	2.43	2.43	2.67
Local Government	2.39	2.47	2.50	2.59	2.83
Overall Institution	2.23	2.32	2.37	2.45	2.81

การวัดคอร์ปชั่นทางการเมือง

การวัดระดับคอร์ปชั่นและสินบน โดยการสำรวจความคิดเห็นของผู้ตอบคำถามว่าการติดสินบนและคอร์ปชั่นแพร่หลายมากขนาดไหนในประเทศของตน โดยให้เลือกคะแนน 1-4 ซึ่ง 4 แสดงว่าเกือบทุกคนมีส่วนเกี่ยวข้องกับการติดสินบนและคอร์ปชั่น เมื่อเปรียบเทียบกับประเทศที่มีระบอบประชาธิปไตยที่ก้าวหน้า ผลสำรวจพบว่าระดับของคอร์ปชั่นทางการเมืองที่ประชาชนรับรู้ในประเทศ

แถบเอเชียมีค่าสูงกว่าของประเทศแถบตะวันตก ที่สำคัญคือ จำนวนมากกว่าครึ่งของผู้ตอบคำถามเชื่อว่าเจ้าหน้าที่ภาครัฐมีการคอร์รัปชัน มีเพียงร้อยละ 3.6 ที่เชื่อว่าเจ้าหน้าที่รัฐมือสะอาด

Appendix 2.A Perceived Political Corruption at the National Government Level

	Hardly Anyone (%)	Not a Lot of Officials (%)	Most Officials (%)	Almost Everyone (%)
Japan	1.65	40.05	43.19	15.11
Philippines	5.85	27.76	41.39	25
South Korea	.47	52.3	37.76	9.47
Taiwan	2.36	32.48	57.60	7.55
Thailand	7.45	58.26	26.19	8.10
All 5 East Asian Countries	3.62	43.64	39.98	12.77
Britain	2.7	58.9	28.8	9.6
Germany	1.72	52.83	39.65	5.78
USA	1.8	50.6	32.1	15.4

การทดสอบเชิงประจักษ์

บทความนี้ได้ทดสอบผลกระทบของคอร์รัปชันที่มีต่อความไว้วางใจต่อสถาบันในระบบประชาธิปไตยเอเชีย คณะผู้วิจัยได้กำหนดตัวแปรอิสระ 8 ตัว และกำหนดตัวแปรจำลองที่สะท้อนถึงลักษณะเฉพาะในแต่ละประเทศ 4 ตัว (Table 1) โดยกำหนดให้เกาหลีใต้เป็นตัวกลางในการเปรียบเทียบ ดังนั้นสัมประสิทธิ์ของตัวแปรจำลองแต่ละตัวจะแสดงถึงความแตกต่างในระดับความไว้วางใจระหว่างประเทศนั้นๆ กับเกาหลีใต้ เนื่องจากเกาหลีใต้เป็นประเทศที่มีระดับความไว้วางใจต่ำที่สุด ดังนั้นตัวแปรจำลองของประเทศอื่นๆ จึงน่าจะเป็นบวก

ตัวแปรอิสระที่สำคัญคือ คอร์รัปชันที่ประชาชนรับรู้ ซึ่งสัมประสิทธิ์จะเป็นลบ หากคอร์รัปชันทำลายความไว้วางใจ ในทางตรงข้ามเราจะไม่พบความสัมพันธ์ทางสถิติระหว่างคอร์รัปชันและความไว้วางใจ ถ้าปัจจัยแวดล้อมในเอเชียลดผลกระทบของคอร์รัปชันที่มีผลต่อความไว้วางใจ

ตัวแปรทางเศรษฐกิจ ทั้ง การประเมินสภาพเศรษฐกิจในปัจจุบัน อดีต และอนาคต มีความสำคัญเช่นเดียวกัน เนื่องจากทฤษฎีการออกเสียงเลือกตั้งในทางเศรษฐศาสตร์ (Theory of economic voting) ชี้ว่าเงื่อนไขทางเศรษฐกิจส่งผลต่อพฤติกรรมการออกเสียงและทัศนคติของประชาชนต่อรัฐบาล โดยเฉพาะอย่างยิ่งในสถานการณ์ซึ่งผู้ออกเสียงสามารถแยกแยะได้ว่าผลงานรัฐบาลส่งผลต่อสภาพเศรษฐกิจอย่างไร หากประชาชนประเมินว่าสภาพเศรษฐกิจดีก็จะสนับสนุนรัฐบาลที่ดำรงตำแหน่งในปัจจุบันมากขึ้น ทั้งนี้ ความไว้วางใจอาจจะอยู่ในรูปการสนับสนุนที่เป็นรูปธรรมในด้านใดด้านหนึ่ง ซึ่งขึ้นอยู่กับ การประเมินสภาพเศรษฐกิจของผู้ออกเสียงเลือกตั้งที่มีเหตุผล ดังนั้นจึงเป็นการเหมาะสมที่จะตั้งสมมติฐานว่าประชาชนจะแสดงความไว้วางใจที่สูงขึ้นถ้ารัฐบาลแสดงผลงานทางเศรษฐกิจได้เป็นอย่างดี

ตัวแปรอิสระอีกตัวในสมการ คือ การประเมินของประชาชนต่อสภาพทางการเมืองของรัฐบาล ได้แก่ ความเป็นอิสระ ความเป็นธรรม อิทธิพล และความพอใจกับวิธีปฏิบัติในระบบประชาธิปไตย ซึ่งตัวแปรเหล่านี้มีความสำคัญไม่น้อยไปกว่าตัวชี้วัดทางเศรษฐกิจในการพิจารณาความไว้วางใจของประชาชนต่อผลงานทางการเมือง

คณะวิจัยควบคุมตัวแปรที่เกี่ยวกับประชากร เนื่องจากการศึกษาพบว่าอิทธิพลของปัจจัยทางด้านประชากรศาสตร์ ได้แก่ อายุ การศึกษา สถานะทางเศรษฐกิจสังคม และเพศ มีผลต่อความไว้วางใจของประชาชนต่อสถาบันการเมืองและรัฐบาล เช่น ประชาชนรุ่นเก่าที่เคยอยู่ในช่วงการบริหารงานแบบเผด็จการหรือระบบทหารมีความเป็นไปได้มากที่จะแสดงความไว้วางใจน้อยกว่า ขณะที่คนที่มีสถานภาพทางเศรษฐกิจ สังคม และพื้นฐานการศึกษาที่สูงกว่า จะรับรู้กระบวนการทางการเมืองมากกว่า จึงมีแนวคิดในเชิงวิเคราะห์วิจารณ์มากกว่า ส่วนปัจจัยทางเพศก็อาจส่งผลต่อความไว้วางใจ เช่น ค่านิยมในอดีตที่ผู้หญิงถูกกีดกันทางการเมืองทั้งในการออกเสียงและการลงสมัครรับเลือกตั้ง และความเชื่อที่ผู้หญิงไม่ค่อยให้ความสนใจต่อการเมืองเท่าผู้ชาย เป็นต้น

จากการวิเคราะห์พบผลกระทบของคอร์รัปชันต่อความไว้วางใจของประชาชน ผู้ที่เชื่อว่านักการเมืองคอร์รัปชันทุกคนจะมีความไว้วางใจน้อยกว่า ซึ่งเหมือนกันในทุกประเทศ ขณะที่การบริหารงานที่ดีและผลงานของรัฐจะช่วยเพิ่มความไว้วางใจของประชาชน โดยคนที่เห็นว่ารระดับความเป็นธรรม ความพอใจในระบบประชาธิปไตย และการเติบโตทางเศรษฐกิจสูงขึ้น จะมีความไว้วางใจในสถาบันสูง ส่วนปัจจัยด้านประชากรศาสตร์ยืนยันสมมติฐานที่ว่าคนที่มีการศึกษามากกว่าจะมีความไว้วางใจน้อยกว่า

Table 1 Estimated Effect of Perceived Corruption

	Model 1 Pooled	Model 2 Japan	Model 3 Philippines	Model 4 South Korea	Model 5 Thailand	Model 6 Taiwan
Perceived corruption	-0.157** [0.022]	-0.110** [0.022]	-0.112** [0.023]	-0.137** [0.022]	-0.187** [0.022]	-0.200** [0.028]
Present economic evaluation	0.047 [0.035]	0.058* [0.025]	0.099** [0.017]	0.073** [0.019]	-0.052** [0.017]	0.052** [0.016]
Retrospective economic evaluation	0.012 [0.014]	0.010 [0.021]	0.062** [0.017]	0.024 [0.016]	-0.022 [0.013]	0.008 [0.011]
Prospective economic evaluation	0.075** [0.015]	0.058** [0.016]	0.079** [0.017]	0.042** [0.015]	0.059** [0.019]	0.056** [0.013]
Satisfaction with democracy	0.155** [0.014]	0.142** [0.022]	0.174** [0.020]	0.126** [0.023]	0.151** [0.023]	0.111** [0.023]
Perceived fairness	0.049** [0.018]	0.039* [0.016]	0.057** [0.018]	0.038* [0.018]	0.045 [0.021]	0.042** [0.016]
Perceived increased influence	0.029 [0.018]	0.027 [0.016]	-0.013 [0.018]	0.070** [0.018]	0.080** [0.021]	-0.004 [0.016]
Perceived increased freedom	-0.009 [0.023]	-0.002 [0.023]	0.036* [0.016]	-0.076** [0.018]	-0.018 [0.026]	-0.010 [0.018]
Gender	-0.001 [0.007]	0.021 [0.027]	-0.013 [0.030]	-0.001 [0.024]	-0.021 [0.027]	-0.011 [0.027]
Age	-0.001 [0.001]	0.002 [0.001]	-0.004** [0.001]	0.001 [0.001]	-0.001 [0.001]	0.002 [0.001]
Subjective SES	-0.026 [0.018]	-0.045* [0.019]	0.017 [0.018]	-0.054** [0.017]	-0.055** [0.018]	-0.023 [0.021]
Education	-0.021* [0.005]	-0.007 [0.006]	-0.032** [0.004]	-0.013** [0.005]	-0.024** [0.003]	-0.010* [0.004]
Japan	0.164* [0.042]					
Thailand	0.159* [0.052]					
Philippines	0.168* [0.039]					
Taiwan	0.176** [0.008]					
Constant	2.022** [0.199]	1.891** [0.169]	1.724** [0.158]	2.138** [0.178]	2.721** [0.192]	2.355** [0.191]
N	5683	971	1174	1489	1223	826
Adjusted R ²	0.32	0.18	0.18	0.25	0.30	0.23

เพื่อพิสูจน์ว่าปัจจัยแวดล้อมในเอเชียไม่ได้มีผลกระทบในทางหักล้างผลของคอร์รัปชันต่อความไว้วางใจ การศึกษาวิจัยนี้จึงทำการวิเคราะห์โดยนำผลของวัฒนธรรมการเมืองและระบบการเลือกตั้งเข้ามาวิเคราะห์ (Table 2) ซึ่งในการวิเคราะห์วัฒนธรรมการเมือง คณะวิจัยได้นำตัวแปร “ค่านิยมที่อิงความเป็นบิดา” โดยถามผู้ตอบแบบสำรวจว่าผู้นำทางการเมืองเหมือนหัวหน้าครอบครัวหรือไม่ ส่วนในการวิเคราะห์ระบบการเลือกตั้งในเอเชียใช้ตัวแปร “ระบบการเลือกตั้งที่มีศูนย์กลางอยู่ที่ผู้สมัคร” กล่าวคือ ผู้สมัครมีแรงจูงใจในการกำหนดการออกเสียงส่วนตัว และการตัดสินใจออกเสียงขึ้นอยู่กับความสัมพันธ์ส่วนตัวระหว่างผู้ออกเสียงกับผู้สมัครรับเลือกตั้ง

Table 2 Estimation Results on the Contextual Effect and the Endogeneity

	Model 7	Model 8	Model 9	
Dependent Variable	Multilevel	Interaction	Simultaneous Equations	
	Trust	Trust	Trust	Corruption
Contextual Level				
Paternalist value	.021 [.029]			
Candidate-centered electoral systems	-.031 [.020]			
Individual Level				
Perceived corruption	-.163** [.018]	-.136 ** [.015]	-.476** [.162]	
Prospective economic evaluation	.080** [.006]	.100** [.008]	.054** [.008]	
Satisfaction with democracy	.162** [.009]	.174** [.011]	.121** [.023]	
Perceived fairness	.062** [.006]	.069** [.008]	.051** [.013]	
Education	-.019** [.001]	-.022** [.002]	-.014** [.002]	
Paternalist value		.137** [.036]		
Value×Corruption		-.018 [.021]		
Personalism		.284** [.135]		
Personalism×Corruption		-.039 [.078]		
Institutional trust				-.710** [.042]
Incumbent supporters				-.059** [.018]
Media exposure				.007** [.005]
Constant	2.145** [.085]	1.950** [.070]	2.954** [.509]	4.116** [.098]
Variance Components				
Contextual-level intercept	.023			
Contextual-level slope	.001			
Individual-level	.21			
Deviance	7682.06			
N	5932	3668	5874	5874
R ²		.34	.19	.10

เพื่อวิเคราะห์พร้อมกันทั้งผลกระทบของคอร์รัปชันต่อความไว้วางใจ และวิเคราะห์ว่าผลกระทบของคอร์รัปชันอยู่ภายใต้เงื่อนไขของวัฒนธรรมและระบบการเลือกตั้งหรือไม่ คณะวิจัยจึงได้วิเคราะห์ด้วย Hierarchy Model ที่รวมตัวแปรที่เกี่ยวข้องกับความไว้วางใจทั้งระดับบุคคลและระดับบริบทแวดล้อมไว้ด้วยกัน โดยตัวแปรระดับบุคคลต่อยอดมาจากตัวแปรสำคัญๆ ใน Table 1 ส่วนระดับบริบทประกอบด้วยตัวแปรค่านิยมที่อิงความเป็นบิดาและระบบการเลือกตั้งที่มีศูนย์กลางอยู่ที่ผู้สมัคร

ทั้งนี้ ถ้าความแตกต่างของคอร์รัปชันในเอเชียมีอยู่จริง สัมประสิทธิ์ของตัวแปรในระดับบริบทจะมีนัยสำคัญ อย่างไรก็ตาม จากการวิเคราะห์พบว่าตัวแปรในระดับบริบทนั้นไม่มีนัยสำคัญทั้งสองตัว ซึ่งแสดงว่าปัจจัยแวดล้อมไม่มีอิทธิพลต่อคอร์รัปชัน และเพื่อตรวจสอบความถูกต้องของการวิเคราะห์ คณะวิจัยได้วิเคราะห์ ในระดับบุคคล (Model 8) เพื่อตรวจสอบผลกระทบของตัวแปรเชิงบริบทที่มีต่อตัวแปรในระดับบุคคล ซึ่งถ้าความแตกต่างของคอร์รัปชันในเอเชียมีอยู่จริง สัมประสิทธิ์ของตัวแปรเชิงบริบทจะเป็นบวกอย่างมีนัยสำคัญ อย่างไรก็ตาม ผลออกมาในทางตรงกันข้าม โดยผลจากการวิเคราะห์เชิงปฏิสัมพันธ์ในระดับบุคคล (Model 8) สอดคล้องกับการวิเคราะห์หลายระดับใน Model 7 ซึ่งชี้ว่าผลกระทบของคอร์รัปชันต่อความไว้วางใจนั้นเกิดขึ้นในทุกประเทศทั่วโลก และผลกระทบดังกล่าวไม่ได้ขึ้นอยู่กับวัฒนธรรมการเมืองและระบบการเลือกตั้ง โดยสรุปคณะวิจัยไม่พบหลักฐานว่าปัจจัยแวดล้อมในเอเชียจะลดผลกระทบในทางลบของคอร์รัปชัน

การวิเคราะห์ที่ผ่านมากำหนดให้ผลกระทบของคอร์รัปชันต่อความไว้วางใจเป็นตัวแปรภายนอก ซึ่งอาจจะมีข้อโต้แย้งว่าผลกระทบดังกล่าวอาจจะเป็นตัวแปรภายในซึ่งคอร์รัปชันและความไว้วางใจมีความสัมพันธ์ซึ่งกันและกัน ดังนั้นการคอร์รัปชันของรัฐบาลทำให้ความไว้วางใจของประชาชนลดต่ำลง ขณะเดียวกันคนที่มีความไว้วางใจต่ำจะมีความเชื่อว่ารัฐบาลคอร์รัปชัน ซึ่งเป็นความสัมพันธ์แบบสองทาง ไม่ใช่เพียงทางเดียวที่ผลกระทบของคอร์รัปชันกำหนดความไว้วางใจ ดังนั้นการวิเคราะห์ที่ผ่านมาอาจจะไม่ถูกต้องนักเพราะไม่ได้รวมอิทธิพลของความไว้วางใจต่อคอร์รัปชัน

ดังนั้นใน Model 9 จึงได้มีการวิเคราะห์ความสัมพันธ์สองทางระหว่างความไว้วางใจและคอร์รัปชัน ด้วยโมเดล Simultaneous Equation ทั้งนี้ระดับคอร์รัปชันไม่เพียงขึ้นอยู่กับความไว้วางใจของประชาชน แต่ยังขึ้นอยู่กับ การเผยแพร่ของสื่อ และความเป็นพวกพ้อง เนื่องจากผู้ตอบแบบสำรวจอาจจะฟังข่าวสารมาก ทำให้รับรู้ข้อมูลการคอร์รัปชันได้มากกว่า หรือหากผู้ตอบแบบสำรวจนั้นเป็นผู้ที่สนับสนุนพรรคการเมือง ฝ่ายรัฐบาลอยู่ก็อาจจะตอบว่ามีคอร์รัปชันน้อยกว่าผู้ตอบที่สนับสนุนพรรคฝ่ายตรงข้าม

ผลการวิเคราะห์ใน Model 9 ยืนยันวงจรชั่วร้าย (Vicious cycle) ระหว่างคอร์รัปชันและความไว้วางใจ โดยพบว่าสัมประสิทธิ์ของความไว้วางใจเป็นลบ แสดงว่าประชาชนที่มีระดับความไว้วางใจต่ำมีแนวโน้มที่จะมองว่านักการเมืองคอร์รัปชัน ผลการวิเคราะห์ยังชี้ว่าผู้สนับสนุนฝ่ายรัฐบาลมีความเป็นไปได้มากที่จะเชื่อในความซื่อสัตย์สุจริตของเจ้าหน้าที่รัฐบาล ที่สำคัญสัมประสิทธิ์ของคอร์รัปชันที่รับรู้ของประชาชนมีนัยสำคัญ ซึ่งชี้ว่าผลกระทบของคอร์รัปชันในทางลบที่มีต่อความไว้วางใจมีอยู่จริงแม้ว่าจะพิจารณาเป็นตัวแปรภายใน

บทสรุป

จากการวิเคราะห์ด้วยโมเดลและจากหลักฐานเชิงประจักษ์สามารถสรุปได้ว่า ระดับการรับรู้ของประชาชนต่อคอร์รัปชันนั้น มีผลให้ความไว้วางใจของประชาชนที่มีต่อสถาบันทางการเมืองลดลง ซึ่งข้อสรุปดังกล่าวเหมือนกันในทุกประเทศที่ทำการวิเคราะห์ และผลกระทบของคอร์รัปชันที่มีต่อระดับความไว้วางใจยังมีมากขึ้น เมื่อพิจารณาความสัมพันธ์ภายในระหว่างคอร์รัปชันและระดับความไว้วางใจ

การศึกษาวิจัยถึงผลของคอร์รัปชันต่อความไว้วางใจในสถาบันในระบอบประชาธิปไตยในเอเชียนี้ สอดคล้องกับงานวิจัยก่อนหน้านี้ที่แสดงให้เห็นถึงผลกระทบของคอร์รัปชันต่อความไว้วางใจในละตินอเมริกาและยุโรป ดังนั้นความสัมพันธ์ระหว่างคอร์รัปชันและความไว้วางใจในเอเชียจึงไม่ได้แตกต่างจากประเทศอื่นๆ ในโลก จากการวิเคราะห์หลายระดับและเชิงปฏิสัมพันธ์ ไม่พบหลักฐานที่ชี้ว่าปัจจัยแวดล้อม เช่น วัฒนธรรมทางการเมืองและการเลือกตั้งลดความเชื่อมโยงระหว่างคอร์รัปชันและระดับความไว้วางใจในเอเชียดังสมมติฐานที่ได้ตั้งไว้ก่อนหน้านี้

ทั้งนี้ เนื่องจากคอร์รัปชันฝังรากลึกในวัฒนธรรมการเมืองและธรรมเนียมปฏิบัติในสังคม การคอร์รัปชันจึงไม่สามารถยุติลงได้ด้วยการเปลี่ยนผู้นำหรือเปลี่ยนกฎหมาย ยิ่งไปกว่านั้นในสังคมที่มีการคอร์รัปชันสูงซึ่งผลได้ส่วนเพิ่มของการคอร์รัปชันมากกว่าผลได้จากการซื้อสัตย์สุจริต การปฏิรูปเพื่อกำจัดคอร์รัปชันอาจจะได้รับการต่อต้าน หรือถูกประนีประนอมด้วยผลประโยชน์ส่วนตัวหรือการคอร์รัปชันเพื่อมิให้มีการต่อต้าน นอกจากนี้นักการเมืองในปัจจุบันมีการปรับตัวต่อกฎข้อบังคับใหม่ๆ อย่างรวดเร็ว และพยายามหาช่องโหว่ในกฎหมาย ทำให้คอร์รัปชันมีวิวัฒนาการไปสู่รูปแบบใหม่ๆ
